

Titulació	Tipus	Curs	Semestre
4313768 Anàlisi i Gestió del Patrimoni Artístic	OB	0	1

Professor de contacte

Nom: Nuria Llorens Moreno

Correu electrònic: Nuria.Llorens@uab.cat

Utilització d'idiomes a l'assignatura

Llengua vehicular majoritària: català (cat)

Altres indicacions sobre les llengües

Els treballs d'aquest mòdul es poden presentar en català, castellà, italià, francès i anglès. A classe es parlarà en català i castellà.

Equip docent

Mariano Carbonell Buades

Victòria Solanilla Demestre

Nuria Llorens Moreno

Manuel Antonio Castiñeiras Gonzalez

Prerequisits

Cap.

Objectius

El programa del Mòdul 2 enllaça amb el del Mòdul 1 i constitueix el segon pilar del curs pel que fa a la introducció a la investigació. Pel plantejament de les classes i pels seus continguts específics, el programa d'aquest mòdul té per objecte introduir perspectives noves o originals a l'estudi d'un conjunt de temes de llarg recorregut i naturalesa molt diversa, tant des del punt de vista conceptual com espacial i temporal.

Competències

- Dominar la llengua, l'expressió i els recursos retòrics en l'elaboració i presentació d'investigacions, projectes i tasques professionals.
- Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, i els coneixements i les raons últimes en què es basen al públic especialitzat i al no especialitzat d'una manera clara i sense ambigüitats.
- Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser, en gran manera, autodirigida o autònoma.
- Relacionar conceptes i coneixements de diferents àrees de l'estudi de la història de l'art que habitualment estan dissociats.

- Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
- Treballar en equip i en grups interdisciplinaris.

Resultats d'aprenentatge

1. Dominar la llengua, l'expressió i els recursos retòrics en l'elaboració i presentació d'investigacions, projectes i tasques professionals.
2. Establir connexions entre les manifestacions artístiques de diverses èpoques, comprovar les seves connexions amb moviments artístics, corrents de pensament, llocs, i també determinar possibles connexions interdisciplinàries.
3. Obtenir un coneixement més avançat de la història de l'art, del pensament artístic i de les arts audiovisuals.
4. Que els estudiants sàpiguin comunicar les seves conclusions, i els coneixements i les raons últimes en què es basen al públic especialitzat i al no especialitzat d'una manera clara i sense ambigüitats.
5. Que els estudiants tinguin les habilitats d'aprenentatge que els permetin continuar estudiant d'una manera que haurà de ser, en gran manera, autodirigida o autònoma.
6. Tenir i comprendre coneixements que els aportin una base o l'oportunitat de ser originals en el desenvolupament i l'aplicació d'idees, sovint en un context d'investigació.
7. Treballar en equip i en grups interdisciplinaris.

Continguts

Programa:

a) La iconografia de la Zona Andina precolombina, a través de les ceràmiques i els tèxtils: un mateix estil.

Professora: Victòria Solanilla (UAB)

1. La cultura Chavín, primer Horitzó cultural.

1.1 La ceràmica. Estils i formes.

1.2 Els tèxtils. Característiques.

1.3 Investigacions actuals. Punts en comú d'ambdues expressions artístiques.

1. La cultura Nazca, període Intermedi primerenc.

2.1 La ceràmica. Set estils per representar la seva religió.

2.2 Els tèxtils. El color i la representació del seu entorn.

2.3 Com s'exposen aquests materials als museus d'Europa i Amèrica.

1. La cultura Moche, període Intermedi primerenc.

3.1 La ceràmica com a escriptura i representació del seu món.

3.2 Els tèxtils, material funerari.

3.3 Investigacions recents.

1. La cultura Chancay, període Intermedi Tardà.

4.1 La ceràmica. Utilitària o ritual.

4.2 Els tèxtils, l'explosió del color i del seu dia a dia.

4.3 Principals col·leccions museals públiques i privades de Catalunya.

b) Mobilitat i transferència artística a la Mediterrània medieval: 1187-1388

Professor: Manuel Castiñeiras (UAB)

1. La Mediterrània Medieval i els seus agents artístics: comerç, pelegrinatge, croades i diplomàcia.
2. Venècia, porta d'Orient. Bizanci i Egipte. Els mites de la Mediterrània
3. Els focus del 1200 mediterrani: Terra Santa i Art Croat, Xipre, la Corona catalanoaragonesa, Pisa i Sicília. -Anthíbola, models i artistes itinerants.
4. Els escenaris de l'expansió catalanoaragonesa a la Mediterrània Oriental:

-Constantinoble llatina i paleòloga

-Grècia franca i catalana

-El mar: dels mapamundi als portolans. L'Atlas de Cresques.

-El Monestir de Santa Caterina al Mont Sinai.

Conferències:

-Lorenzo Carletti (Opera Primaziale Pisana, Itàlia): La piazza dei Miracoli: ricerca e diffusione di un patrimonio mondiale (4 de novembre)

-Ludovico Geymonat (University of Notre-Dame, Estats Units): I marmi erratici di San Marco di Venezia: vecchie e nuove proposte (25 de novembre)

c) El Palau de la Generalitat de Catalunya, a cent anys de Puig i Cadafalch

Professor: Marià Carbonell (UAB)

Després de dos segles d'abandonament, que van des de la implantació del Decret de Nova Planta fins a l'inici del segle XX, el Palau de la Generalitat va recuperar la funció representativa i la dimensió simbòlica, vinculades als ideals de restauració de l'autonomia política i a la voluntat de consolidació d'una consciència col·lectiva de catalanisme, gràcies a la creació de la Mancomunitat de Catalunya. L'impulsor del projecte va ser Prat de la Riba, ja des de l'època de president de la Diputació de Barcelona. Per recuperar aquest "altíssim monument patriòtic", Prat va endegar una dràstica campanya de restauració arquitectònica i l'elaboració de la primera monografia publicada sobre l'edifici, dues tasques que va encomanar a Puig i Cadafalch, el qual va comptar amb la col·laboració de Miret i Sans per al treball de recerca documental. L'objectiu d'aquest seminari és revisar i posar al dia la monografia esmentada, assenyalant els avenços historiogràfics i metodològics fets fins a l'actualitat.

1. Presentació i justificació. Historiografia. La història de les restauracions: Josep Bori, executor del programa de Puig i Cadafalch, Rubió i Bellver al servei de la Diputació primoriverista.
2. L'edifici gòtic en l'arquitectura civil del segle XV a Catalunya. L'escultura aplicada (R. Cornudella, UAB). La capella gòtica, noves recerques. L'arquitectura. El parament: el tresor. Els dissenys de Bernat Martorell: retaule, tern, frontal.
3. El palau renaixentista. El pati dels tarongers. El Saló Daurat (M. Garganté, UAB). Les ampliacions dels Ferrer. Una església vestida de palau: el cos d'edifici de Pere Blai.
4. El palau confiscat. De 1714 a la Generalitat actual. Les decoracions del Saló de Sant Jordi: el programa original, Torres-García (N. Llorens, UAB), la decoració actual..
5. Visita programada a l'edifici (necessàriament, per qüestions de protocol, només es pot realitzar un dissabte al matí).

d) Confluències, intercanvis i col·laboracions creatives: les avantguardes i l'escena

Professora: Núria Llorens

1. Els orígens del canvi: la necessitat de trobar noves formes i de deixar enrere les convencions. Wagner i la síntesi de les arts: el concepte 'd'obra d'art total' i la seva herència en el teatre modern. Adolphe Appia i la renovació de l'espai escènic. El descobriment dels teatres orientals i l'allunyament de la il·lusió realista.
2. Els Simbolistes i el somni d'un teatre de la ment. Envers un nou llenguatge: Alfred Jarry i els surrealistes. Els espectacles dadà. El 'teatre de la crueltat' d'Antonin Artaud. La idea del 'teatre total' d'Artaud traslladada al cinema.
3. L'herència d'Edward Gordon Craig. La teoria de la 'supermarioneta' i la indagació sobre les possibilitats poètiques de la titella. El teatre i la dansa dels objectes: la Bauhaus i els Futuristes italians.
4. Experimentació i revolució, el teatre d'avantguarda a Rússia: constructivisme, futurisme i abstracció. Del teatre al cinema, paral·lelismes i tensions: Vsévolod Meyerhold i Sergei Eisenstein.
5. Dues grans aventures col·laboratives: els Ballets Russos i els Ballets Suecs.
6. Un cop creuats els límits, tots els camins resten oberts: una introducció a la dansa i el teatre 'd'art' contemporani.

Activitat complementària: Simposi Píctor: L'Ofici del pintor a l'Europa occidental del segle XVI, entre la norma gremial i la dedicació lliure. Inscripció gratuïta. Es lliurarà certificat d'assistència. Dates provisionals: 17 i 18 de novembre.

El programa internacional PICTOR té com a finalitat l'estudi de la figura del pintor en l'Europa occidental del segle XVI, considerant els diferents aspectes sociològics de la professió, com ara la població (geografia i demografia, viatges d'estudi, treball itinerant, etc.), la vida privada i l'estatus social, el sistema d'aprenentatge, les classificacions de l'ofici (pintor de retaules, pintor il·luminador, pintor de vitralls, etc.), l'emmarcament jurídic, la casuística dels conflictes i/o de la col·laboració entre col·legues i amb altres professionals, la cultura literària i/o figurativa de l'artista, la divisió del treball en el taller i les categories professionals, etc. Un segon objectiu del projecte és l'elaboració d'una base de dades que permeti entrecreuar les notícies conegudes sobre pintors de l'època i compartir la documentació bibliogràfica i arxivística pertinent en format digital. Finalment, una tercera meta és la celebració periòdica de trobades d'investigadors interessats en un enfocament social de la història de l'art. En aquesta ocasió, el tema escollit és el de l'organització de l'ofici: entre la confraria i el gremi, la reglamentació corporativa, l'excepció a la norma.

Metodologia

Classes expositives a l'aula, conferències i visites a exposicions o conjunts artístics. Es valorarà la participació dels estudiants a les classes.

*A banda de les sortides incloses en el programa, al llarg del període lectiu es poden organitzar altres sortides o viatges de caràcter opcional en funció dels interessos dels estudiants, de la disponibilitat dels professors i del calendari d'exposicions. De la mateixa manera, la coordinació del Màster també pot programar noves conferències de professors convidats.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Supervisades			
Conferències, visites a exposicions i conjunts artístics	13	0,52	3

Avaluació

Assistència i participació activa a classe: 20 %

Preparació d'una exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts aproximadament, d'un tema relacionat amb una de les temàtiques del programa del Mòdul 2: 80 %. A començament de curs, l'estudiant ha de triar la temàtica que vol treballar per l'exposició. La tria és lliure, però l'estudiant ha de consultar al professor especialista en el camp escollit per saber si el tema triat encaixa amb la matèria del mòdul. Per la preparació de la presentació, l'estudiant comptarà amb la tutorització del professor del mòdul especialitzat en la temàtica escollida. La nota de la presentació serà consensuada entre tots els professors del Mòdul. Es valorarà la correcció i la qualitat de l'exposició, l'originalitat i la dificultat del tema, l'adequació de les fonts utilitzades per la seva preparació, i el grau d'elaboració personal del tema.

Activitats d'avaluació

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Assistència i participació activa a classe	20 %	229	9,16	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7
Preparació d'una exposició oral adreçada a la classe, d'uns 20 minuts aproximadament, d'un tema relacionat amb qualsevol temàtica de les classes del Mòdul 2	80 %	8	0,32	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7

Bibliografia

a) La iconografia de la Zona Andina precolombina, a través de les ceràmiques i els tèxtils: un mateix estil.

ALLEN, C., The Nasca Creatures: Some Problems of Iconography. *Anthropology* 5: 43-70. State University of New York at Stony Brook. 1981.

BENSON, E. P. Death associated figures on Mochica pottery. En *Death and Afterlife in PreColumbian America*, ed. E. P. Benson, 105-144. *Dumbarton Oaks*, Washington, D. C. 1975.

BODOLEC-DUROSELLE, C. Iconographie de la culture Chabchay (Perou, env. 1100-1470 dC) : La tombe Cahncay comme « Mesa ». ANRT, 2015

Burger, R. Chavín and the Origins of Andean Civilisation, London: Thames & Hudson. 1995.

CASTILLO, L., Personajes Míticos, Escenas y Narraciones en la Iconografía Mochica. Fondo Editorial de la Pontificia Universidad Católica del Perú, Lima. 1989.

HORTA, H. "Arte Textil Prehispánico. Diseños de los tejidos de la cultura Arica (1000-1470 d.C.)". Serie Colección Estudios Regionales y Locales de la Universidad Bolivariana, sede Santiago, Imprenta LOM. 2005

ROWE, J., El arte Chavín: estudio de su forma y su significado. *Historia y Cultura* 6: 249-276. Lima. 1973.

b) Mobilitat i transferència artística a la Mediterrània medieval: 1187-1388

D. Abulafia, *The Great Sea. A Human History of the Mediterranean*, Londres, 2013 (Trad. Esp. *El Gran Mar. Una historia humana del Mediterráneo*, Barcelona, 2013).

-T. Asbridge, *The Crusades. The War for the Holy Land*, Londres, 2012.

- E. Ayensa, *Els catalans a Grècia. Castells i torres a la terra dels Déus*, Barcelona 2015

-M. Bacci, M. Rohde, *The Holy Portolano/ Le portulan sacré. The Sacred Geography of Navigation in the Middle Ages*. *Fribourg Colloquium* 2013, Berlin: De Gruyter, 2014.

- M. Bacci, C. Jäggi, Bi. Kühnel, R. Quirini-Popławski, A. Shalem, G. Wolf, 'Qu'est-ce que l'espace méditerranéen au Moyen Âge', *Perspective* (2014), n. 2, p. 271-292
- C. Barsanti, M. Pilutti Namer, "Da Constantinopoli a Venezia: nuove spoglie della chiesa di S. Polieucto", *Nea Rhome*, 6, 2009, pp. 133-156.
- V. Baydal Sala, "Santa Tecla, San Jorge y Santa Bárbara: los monarcas de la Corona de Aragón a la búsqueda de reliquias en Oriente (siglos XIV-XV)", *Anaquel de Estudios Árabes*, 21, 2010, 153-162.
- M. Burrese, A. Caleca, Cimabue a Pisa. La pittura pisana del Duecento da Giunta a Giotto. Catalogo della mostra (Pisa, 25 marzo 2005-25 giugno 2005).
- J-P, Caillet and F. Joubert, *Orient et Occident méditerranées au XIIIe. Les programmes picturaux* (Paris 2012).

c) El Palau de la Generalitat de Catalunya, a cent anys de Puig i Cadafalch

VVAA, Coordinador, Marià Carbonell, *El Palau de la Generalitat de Catalunya. Art i Arquitectura*. Vols. 1 i 2, Barcelona, 2015.

VVAA. Dir. M. Teresa Ferrer i Mallol; coordinador: Josep M. Roig Rosich, *Història de la Generalitat de Catalunya : dels orígens medievals a l'actualitat, 650 anys*, Barcelona, 2011.

d) Confluències, intercanvis i col·laboracions creatives: les avantguardes i l'escena

AMIARD-CHEVREL, Claudine, *Le théâtre artistique de Moscou (1898-1917)*, CNRS, París, 1979.

BABLET, Denis i JACQUOT, Jean, *L'expressionisme dans le théâtre européen*, CNRS, Paris, 1971.

BEHAR, Henry, *Sobre el teatro dadá y surrealista*, Barral, Barcelona, 1971.

DEAK, Frantisek, *Symbolist theater: the formation of an Avant-Garde*, The John Hopkins University Press, Baltimore, London, 1993.

HUBERT, Marie-Claude, *Les grandes théories du théâtre*, Armand Colin, Paris, 2005.

HUXLEY, Michael i WITTS, Noel (eds.), *The Twentieth-Century performance reader*, Routledge, London, 2002.

OCAÑA, Mª Teresa (dir.), *Picasso i el teatre: Parade, Pulcinella, Cuadro Flamenco, Mercure*, Museu Picasso, Institut de Cultura, Barcelona, 1996.

RUDNITSKY, Konstantin, *Russian and Soviet Theatre, Tradition and the Avant Garde*, Thames & Hudson, London, 2000.

VVAA., *L'oeuvre d'art totale*, CNRS, París, 1995.

VVAA. Picon, V. (ed), *La scène et ses images*, CNRS, París, 20014.

VVAA., *Painters in the theatre. (The european avantgarde)*, Museo del Prado, Madrid, 2002.